

- לֹא־לֵהִים וּלְלֶכֶת בְּדַרְכֵי וְלִשְׁמֹר חֻקֵּיו וּמִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וּלְשִׁמֵּעַ
 18 בְּקוֹלוֹ: וַיְהִי־הָאֱמִירָה הַיּוֹם לַהֲיֹת לוֹ לְעַם סֻלָּה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר-
 19 לָהּ וּלְשִׁמֹּר כָּל-מִצְוֹתָיו: וּלְתַתֵּן עָלֶיּוֹן עַל־כָּל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה
 לְתַהַלֵּה וּלְשִׁם וּלְתַפְאֶרֶת וּלְהִיָּתָה עִם-קָדֹשׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיהָ
 27 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר: ס וַיֵּצֵאוּ מֹשֶׁה וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-הָעָם לֵאמֹר
 2 שְׁמַר אֶת-כָּל-הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצִוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם: וְהָיָה בַּיּוֹם
 אֲשֶׁר תַּעֲבְרוּ אֶת-הַיַּרְדֵּן אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיהָ נָתַן לָהּ
 3 וְהִקְמַתְ לָהּ אֲבָנִים גְּדֵלוֹת וּשְׁדָת אֶתֶם בְּשִׁיד: וְכָתַבְתָּ עֲלֵיהֶן אֶת-
 כָּל-דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּעֵבְרִית לְמַעַן אֲשֶׁר תִּבְּא אֶל-הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיהָ נָתַן לָהּ אָרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 4 יְהוָה אֱלֹהֵי-אַבְרָהָם לָהּ: וְהָיָה בְּעֵבְרִית אֶת-הַיַּרְדֵּן תִּקְיִמוּ אֶת-
 הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצִוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם בְּהָר עֵיבָל וּשְׁדָת
 5 אוֹתָם בְּשִׁיד: וּבְנִיתָ שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיהָ מִזְבֵּחַ אֲבָנִים לֹא-
 6 תִּנָּה עֲלֵיהֶם בְּרֹזֶל: אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת-מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיהָ

[17] וללכת ד' כי תשמר את כל המצוה הזאת . את יי האמרת . רק שמרו מאד . וארח
 לחברה :o: [19] קדש יג חס ואת איל המלאים . המנחה ב' בו . החטאת ב' בו . אשה
 זונה . ושלאחריו . והיתה לאהרן . נזיר ב' בו . ולתתך עליון . לשכות הצפון . ויאמר
 נחמיה . והלויים :o: [27:2] והקמת ב' והקמת את המשכן . והקמת לך אבנים גדולות :o:
 [3] עליהן ו' ותנו בהן אש . וכתבת . מזבח אבנים שלמות דיהושע . ורגמו עליהן אבן .
 אל בנות עמך . אשר קניהן . ויהי כבאנה בית לחם . וכל כליות דכות :o:

לָהּ 18 • Smr V S T | > G ÷ • וּמִשְׁפָּטָיו G V (S) T | > Smr (assim-4:40) • וּמִצְוֹתָיו
 Smr G^{Mss} V S T^O (T^{JNF}) | > G ÷ • 19 אֲשֶׁר עָשָׂה Smr V S T^{ONF} | ὡς ἐποίησέν
 לְתַהַלֵּה לְשִׁם וּלְתַפְאֶרֶת V S T | [לשם ו] לְתַהַלֵּה וּלְתַפְאֶרֶת • 4QDeut^c G • Smr G V T | foll
 שְׁמַר • 27:1 Smr 4QDeut^f V S T | > G ÷ • אֶת-הָעָם Smr 4QDeut^c S (assim-usu) •
 4QDeut^c α' θ' | Smr G σ' V S T ÷ • הַמִּצְוָה Smr α' σ' θ' V T^O | foll הַזֹּאת 4QDeut^c
 Smr V S T | ὡς ἂν διαβήτε Smr S T^O (T^{JNF}) • 3 עֲלֵיהֶן Smr V S T | τὰς ἐντολὰς ταύτας G (assim-usu) •
 Smr V S T | ὡς ἂν διαβήτε Smr S T^O (T^{JNF}) • 4 בְּהָר עֵיבָל G V S T (em scr) • Smr G^{Ms} T^{Smr} ||
 Smr 4QDeut^f S T^O (T^{JN}) • 6 יְהוָה אֱלֹהֶיהָ Smr G^{Ms} T^{Smr} • 4 בְּהָר עֵיבָל Smr G^{Ms} T^{Smr} •
 Smr 4QDeut^f S T^O (T^{JN}) • 6 יְהוָה אֱלֹהֶיהָ Smr 4QDeut^f S T^O (T^{JN}) •
 κυρίῳ τῷ θεῷ σου, G (assim-v 5) | > V (facil-styl) •

5 לאמר מתי יעבר החדש ונשפירה שבר

ל. ב.

והשבת ונפתחה בך

לחקטין איפה ולהגדיל שקל ולענות מאזני מרמה:

6 לקנות בכסף דלים ואביון בעבד נעלים

ל.

ומפל בך נשכיר:

7 נשבע יהוה בגאון יעקב אם-אשכח לנצח כל-מעשיהם:

ל.

8 העל זאת לא-תרגו הארץ ואכל כל-יושב בה

ונשקעה ק

ועלתה כאר כללה ונגרשה ונשקה כיאור מצרים: ס

ז בטע בסיפ

9 והיה | ביום ההוא נאם אדני יהוה

והבאתי השמש בצהרים

והחשכתי לארץ ביום אור:

ל.

ז פסוק וכל כל

10 והפכתי חגיכם לאבל וכל-שיריכם לקינה

והעליתי על-כל-מתנים שק ועל-כל-ראש קרחה

ושמתיה כאבל יחיד ואחריתה כיום מר:

[8:5] לאמר ט ראש פסוק לאסורים . הן ישלח . לא כי ארץ מצרים . לך אתן . וחבירו . אל הכהנים . מתי יעבור . שובו נא . אלהים עזבו : [10] שק ד קמץ וכל אשר יפל . בת עמי חגרי שק . והעליתי . בחלותם . וכל אתנח וסופ פסוק דכות : כיום כ וחד וכיום ולא אץ לבוא . ודוד מנגן בידו . החתת כיום מדין . פן אפשריטנה . ויצא יהוה . כי אלף שנים . אל תקשו לבבכם . ואחריתה . זנח יהוה מזבחיו . תקרא כיום מועד :ו:

5 לאמר מתי יעבר החדש ונשפירה שבר S T | 4QXII^e | και ἐμπολήσομεν G (abbr) | et venundabimus merces V (lib-seman) • • בך Mur V | θησαυρούς G S T^{Mss} (exeg) | ארעהון T (elus) • • 6 ומפל V S T^{Mss} | και ἀπὸ παντός G (err-graph) | מעשיהם: V S T | εἰς νῆκος G (err-lex) • • 7 לנצח <σ'-θ'> V S T | τὰ ἔργα ὑμῶν G (lib) • • 8 העל <λ'> V T | και ἐπὶ G | S (transl) • • 9 והשקעה G V S T | σκεπασθήσεται <α'-σ'> (elus) • • 10 והפכתי V S T | συντέλεια G (S) (differ-vocal) • • 11 ונגרשה V | > G (assim-9:5) | S T (err-lex) • • 12 ונשקה V S T | M^{ket} (err-graph) | ונשקה V S T | M^{ere} G (σ') <θ'> V S T | 1:8 • • 13 אדני יהוה T | κύριος G V S | 1:8 • • 14 והבאתי V S T | δέδυκεν <σ'-θ'> (lib-synt) | S (lib-seman) | και δύσεται G V (lib-synt) | T (lib-seman) • • 15 והחשכתי V S T | και συσκοτάσει G (lib-synt) | συνεσκότασε <σ'-θ'> (lib-synt) • • 16 אור: V (S) T | τὸ φῶς G (lib-synt) • • 17 ואחריתה V S T | και τοὺς μετ' αὐτοῦ G (exeg) | και τὸ ἔσχατον τῆς γῆς <σ'-θ'> • • M^C מר: ס הגה M^A מר: פ הגה M^L מר: הגה • •

לאמר לא תנבא על-ישראל ולא תטיף על-בית ישחק: לכן¹⁷ כה-אמר יהוה

אשתף בעיר תזנה ובגיה ובגיה בחרב יפלו

ל. ב.

ואדמתה בתבל תחלק

ל.

ואתה על-אדמה טמאה תמות

ל.

וישראל גלה גלה מעל אדמתו: ס

כה הראני אדני יהוה והנה כלוב קנין: ויאמר מה-אתה ראה⁸

ל. ב.

עמוס ואמר כלוב קנין ויאמר יהוה אלי בא הקץ אל-עמי

ל. ב.

ישראל לא-אוסף עוד עבד לו: והילילו שירות היכל ביום³

ל. ב.

ההוא נאם אדני יהוה רב הפגר בכל-מקום השליך הם: פ

ל. ב.

4 שמעו-זאת השאפים אביון ולשבת ענוי-ארץ:

[17] ובנתיך ויאמרו האנשים אל לוט . ואת חזה התנופה . לכן :ו:

16 על-¹ Mur 4QXII^e <α'-σ'> V S T | ἐπὶ G <θ'> (assim-ctext) • • <α'> תטיף V | Mur (ampl) | ὀχλαγωγῆσης G (exeg) | ἐπιτιμήσεις <σ'> (exeg) | S T (exeg) • • על-² V T | ἐπὶ G (assim-ctext) | S T (exeg) • • <σ'-θ'> ישחק: S T | Ἰακώβ G (assim-usu) | τοῦ ἑλωτος <α'> (exeg) | idioli V (theol) || → • • v 9 • • לכן M^A M^L ישחק: • • 17 יהוה G V S T | πορνευθήσεται <σ'> <θ'> (differ-vocal) | Mur (indet) • • 4QXII^e תחלק V S T | καταμετρηθήσεται G (shift) • • 8:1 יהוה V S T | κύριος G | 4QXII^e (insuf) || → • • 1:8 • • v 1 כלוב and v 2 כלוב 4QXII^e G <α'> σ' <θ'> | uncinus and uncinum V (elus) | S (exeg) and S (lib-seman) • • מן מלי and מן מלי T (lib-seman) • • v 1 קנין and v 2 קנין 4QXII^e <α'> σ' <θ'> V | ἱξευτοῦ and ἱξευτοῦ G | S (assim-ctext) • • 2 ויאמר G V T | T (ampl) • • סיופי קיטא and סיופי קיטא S (assim-ctext) | 4QXII^e (insuf) • • 3 והילילו G σ' T | et stridebunt V (lib-seman) | S (shift) • • שירות σ' S | τὰ φατνώματα G <θ'> (exeg) | αἱ στρόφιγγες <α'> V (via צירות) T (facil-styl) | 4QXII^e Mur (insuf) • • יהוה V S T | κύριος G || → • • 1:8 • • השליך הם: Mur | ἐπιρρίψω σιωπήν G (differ-vocal) | proicietur silentium V (differ-vocal) | S (exeg) • • 4 השאפים 4QXII^e | οἱ ἐκτρίβοντες εἰς τὸ πρῶν G | qui conteritis V (exeg) | S T • • ענוי ענוי M^{ket} Mur | G V S T (indet) • •

30	פָּרִי־צִדִּיק עֵץ חַיִּים	וְלֶקַח נִפְשׁוֹת חָכָם:	ל' חמ
31	הֵן צִדִּיק בְּאֶרֶץ יִשְׁלָם	אֵף כִּי־רָשָׁע וְחוּטָא:	ג
12	אֱהָב מוֹסֵר אֱהָב דַּעַת	וְשֹׂנֵא תוֹכַחַת בָּעַר:	
2	טוֹב יַפִּי־ק רַצוֹן מִיְהוָה	וְאִישׁ מְזֻמּוֹת יִרְשִׁיעַ:	ד. ג
3	לֹא־יִכּוֹן אָדָם בְּרָשָׁע	וְשָׂרֵשׁ צִדִּיקִים בֶּל־יָמוּט:	
4	אֲשֶׁת־חַיִל עֲטֹרַת בַּעֲלָהּ	וְכֹרֶקֶב בַּעֲצֻמוֹתָיו מִבִּישָׁה:	ה. ה
5	מַחֲשָׁבוֹת צִדִּיקִים מִשְׁפָּט	תַּחֲבֹלוֹת רָשָׁעִים מִרָמָה:	
6	דְּבָרֵי רָשָׁעִים אֶרֶב־דָּם	וּפִי יִשְׂרִים יִצִּילָם:	ו
7	הַפֹּדֶר רָשָׁעִים וְאִיגָם	וּבֵית צִדִּיקִים יַעֲמֹד:	ז
8	לִפִּי־שֹׁכְלוֹ יִהְיֶה־אִישׁ	וְנֹעֲזָה־לֵב יִהְיֶה לָבוֹז:	זכור.
9	טוֹב גִּקְלָהּ וְעֶבֶד לֹו	מִמֶּת־כֶּבֶד וְחֹסֶר־לָחֶם:	ז. ז
10	יֹודַע צִדִּיק גִּפְשׁ בְּהִמָּתוֹ	וּרְחָמֵי רָשָׁעִים אֲכֹזְרֵי:	ח
11	עֶבֶד אֲדָמָתוֹ יִשְׁבַּע־לָחֶם	וּמִרְדֵּף רִיקִים חֹסֶר־לֵב:	
12	חֲמֹד רָשָׁע מִצֹּד רָעִים	וְשָׂרֵשׁ צִדִּיקִים יִתֵּן:	ט
13	בִּפְשַׁע שְׁפָתַיִם מוֹקֵשׁ רָע	וַיֵּצֵא מִצִּירָה צִדִּיק:	
14	מִפְּרִי פִי־אִישׁ יִשְׁבַּע־טוֹב	וּגְמוּל יְדֵי־אָדָם יִשׁוּב לֹו:	י ישיב
15	דֶּרֶךְ אֱוִיל יִשָּׁר בְּעֵינָיו	וְשִׁמְעַ לְעֲצָה חָכָם:	
16	אֱוִיל בְּיוֹם יוֹדַע כַּעֲסוֹ	וְכֹסֶה קִלּוֹן עָרוּם:	

[12:2] ירשיע ד' ג מל וחד חס וסימ ובכל אשר יפנה ירשיע . אף אמנם אל לא ירשיע . ואיש מזמות ירשיע . והוא ישקט ומי ירשיע :ו [8] לבו ב וסימנה פן נהיה לבו . ונעוה לב יהיה לבו . ותלת לבו :ו [14] ג כת ישוב וקרי ישיב וסימנהו הימנותא דגמלא בישא . וב חלופ :ו

30 א'־ס'-θ' V S T | δικαιοσύνης G (lib) • וְלִקְחָ V T | ἀφαιρούνται δὲ ἄωροι G (S) (via וְלָקְחָ) • וְנִפְשׁוּ M^L (err) | וְנִפְשׁוּ M^A M^Y • וְהָכֵם V (T) | παρανόμων G S (via וְהָכֵם) • **31** בְּאַרְצָ V T | μόλις G S (via בְּאַרְצָ) • **12:2** וְיִשְׁעִי V (S) | παρασιωπηθήσεται G (via וְחָרַשׁ^{II}) | וְרועִיָא T (exeg) • **9** וְעָבַד (T) | δουλεύων G σ' V S (differ-vocal) • וְמִמְתַּכְבֵּד M^L (err) | וְמִמְתַּכְבֵּד M^A M^Y • **11** וְסִרְסָרָה V S T | foll ὅς ἐστιν ἡδὺς ἐν οἴνων διατριβαῖς, ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ὀχυρώμασιν καταλείψει ἀτιμίαν. G • **12** מְצִידָ V T | > G (transp) | וְלִיכַח S (facil) • וְיָקֵן | ἐν ὀχυρώμασιν G (transp) | וְפּרֹפִּיֶעִת V (lib) | וְנִשְׁמַח S (lib) | וְנִתְקִיִּים T • **13** מוֹקֵשׁ (G) ⟨α'⟩ V | וְחִלְשָׁה S T (via מְקִשָּׁה) • וְצִדִּיקָ V S T | foll ὁ βλέπων λεῖα ἐλεπήσεται, ὁ δὲ συναντῶν ἐν πύλαις ἐκθλίψει ψυχάς. G • **14** יִשׁוּב | יִשׁוּב M^{ket} | יִשְׁבִּי M^{qere} | G V S T (indet) • **16** וְיִתְנֶה | act G σ' θ' V S T (differ-vocal) •

17 יִפְיחַ אֱמוּנָה יְגִיד צֶדֶק וְעַד שְׁקָרִים מִרְמָה:
18 יֵשׁ בּוֹטָה כְּמִדְקָנוֹת חֶרֶב וּלְשׁוֹן חֲכָמִים מִרְפָּא:
19 שְׁפֹת־אֱמֶת תִּכּוֹן לַעֲד וְעַד־אֲרָגִיעָה לְשׁוֹן שְׁקָר:
20 מִרְמָה בְּלֵב־חֲרָשֵׁי רָע וּלְיַעֲצֵי שָׁלוֹם שְׂמִיחָה:
21 לֹא־יֵאֱנֶה לַצַּדִּיק כָּל־אֹוֹן וְרָשָׁעִים מְלֹאוּ רָע:
22 תוֹעֲבַת יְהוָה שְׁפֹת־שְׁקָר וְעֲשֵׂי אֱמוּנָה רְצוֹנוֹ:
23 אָדָם עָרוֹם כֶּסֶה דָּעַת וְלֵב כְּסִילִים יִקְרָא אִוֶּלֶת:
24 יֵד־חֲרוּצִים תִּמְשָׁל וְרִמְיָה תִהְיֶה לָמָס:
25 דֹּאגָה בְּלֵב־אִישׁ יִשְׁחָנָה וְדָבָר טוֹב יִשְׁמַחֲנָה:
26 יִתֵּר מִרְעֵהוּ צַדִּיק וְדֶרֶךְ רָשָׁעִים תִּתְעַם:
27 לֹא־יִחַרֶּךְ רִמְיָה צִידוֹ וְהוֹן־אָדָם יָקָר חֲרוּץ:
28 בְּאַרְח־צַדִּיקָה חַיִּים וְדֶרֶךְ נְתִיבָה אֶל־מָוֶת:
13 בֶּן־חָכָם מוֹסֵר אָב וְלֵץ לֹא־שָׁמַע גְּעֵרָה:
2 מִפְּרִי פִי־אִישׁ יֹאכֵל טוֹב וּנְפֹשׁ בִּגְדִים חֲמָס:
3 נֹצֵר פִּיו שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ פֹּשֶׁק שְׁפָתָיו מִחֲתָה־לוֹ:
4 מִתְאַוֶּה וְאִין נַפְשׁוֹ עֲצָל וּנְפֹשׁ חֲרָצִים תִּדְשֹׁן:

[13:1] לא שמע ה' וסימנהו ויונתן לא שמע . וירא כל ישראל . וכל ישראל . לא שמע געזרה . וחבירו :o;

19 תָּכֹן ᾿-᾿-᾿ V (S) T | κατορθοῖ G (via תָּכִין) • לָעַד ᾿-᾿-᾿ V T | μαρτυρίαν G (via לָעַד) | > S ✚ • וְעַד- | μάρτυς δέ G V S T (via וְעַד) • 21 יָאֲנָה | ἄρέσει G (S) (T) (via נֹאווֹה) | *contristabit* V (via אֲנִיה) ✚ • 23 כֶּסֶף ᾿ V T | θρόνος G S (differ-vocal) • יִקְרָא ᾿-᾿ V S | συναντήσεται G (via קְרֵא^{II}) | סֵאנִי T (assim-1:22, 29) • אֲנִילֶת: ᾿-᾿ V | ἀραις G (via אֲלוֹת) • אֲלֵי S | > T | יִדְעֵתָא T^{Miss} (assim-ctxt) ✚ • 24 רְמִיָּה M^L (err) | רְמִיָּה M^A M^Y • 26 מְרַעְיוֹהוּ | ἐπιγνώμων ... ἑαυτοῦ φίλος G (S) (exeg) | περισεύων τὸν πλησίον αὐτοῦ ᾿ (V) T (via רְתֵרֵי) • צִדִּיק V S T | foll αἱ δὲ γινῶμαι τῶν ἄσεβῶν ἀνεπιεικεῖς. ἁμαρτάνοντας καταδιώξεται κακά, G ✚ • 27 חֲרוּץ | καθαρὸς G V S T (via חֲרוּץ) ✚ • 28 גְּתִיבָה | μνησικάκων G S T (substit) | *devium* V (substit) ✚ • אֶל M^A M^L | אֶל M^Y G V S T (differ-vocal) • 13:1 מוֹסֵר V | ὑπήκοος G S (assim-ctxt, cf KR) | prec מְקַבֵּל T (facil-synt) • 2 פִּי־אִישׁ | δικαιοσύνης G (assim-11:30) | *oris, homo* V S T (differ-div) • יֶאֱכַל G | *saturabitur* V S T (assim-12:14) • 4 מְתַאֲנָה ᾿ V T | ἐν ἐπιθυμίαις G S (via בְּתֹאווֹה) ✚ • וְאַיִן (᾿) (V) (T) | > G S ✚ • נִפְשׁוֹ T | > G ᾿ V S ✚ •

(T) $| > G S \cdot$ • נפשו T $| > G \sigma' V S \cdot$ •

- χιλιάδες ἐθεράπευον αὐτὸν καὶ μύρια μυριάδες παρειστήκεισαν αὐτῷ· ο'
 11 καὶ βίβλοι ἠνοιχθήσαν καὶ κριτήριον ἐκάθισεν. ¹¹ἐθεώρουν τότε τὴν
 φωνὴν τῶν μεγάλων λόγων, ὧν τὸ κέρας ἐλάλει, καὶ ἀπετυμπανίσθη
 τὸ θηρίον, καὶ ἀπώλετο τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ ἐδόθη εἰς καῦσιν πυρός.
 12 ¹²καὶ τοὺς κύκλῳ αὐτοῦ ἀπέστησε τῆς ἐξουσίας αὐτῶν, καὶ χρόνος
 13 ζωῆς ἐδόθη αὐτοῖς ἕως καιροῦ καὶ χρόνου. ¹³ἐθεώρουν ἐν ὁράματι
 τῆς νυκτὸς καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ἦρχετο ὡς υἱὸς
 ἀνθρώπου, καὶ ἕως παλαιοῦ ἡμερῶν παρήν, καὶ οἱ παρεστηκότες
 14 παρήσαν αὐτῷ. ¹⁴καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία βασιλική, καὶ πάντα τὰ

10 init. — πυρός] εκπορευομενος εκ προσωπου αυτου Iust. | χίλιαι —
 αὐτόν ... μύριαι — αὐτῷ] tr. ClemRom. ep. 34,6 Tert. III 231 Ir.^{lat}: cf.
 GregNyss. I 748 Cyr. X 309, qui libere citaverunt; vide etiam Apoc. 5 u
 μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων | ἐθεράπευον αὐτόν] ελειτουρ-
 γουν αυτω Iust. Tyc. ClemRom. Tert. Ir.^{lat}: cf. GregNyss. Cyr. = θ' | om.
 αὐτῷ Tyc. | καὶ βίβλοι ἠνοιχθ. | καὶ κριτ. ἐκάθισεν 967 Iust. (om.
 καὶ 1°) = Zi.] tr. 88-Syh = M | ἠνοιχθήσαν Zi.] ηνεωχθησαν 88; ανεωχθ.
 Iust.; ηνεχθ[... 967

11 τῶν μεγάλων λόγων Iust. = Zi.] τω[ν] μεγαλω[... 967; των λογων των
 μεγαλων 88-Syh = M | ἐλάλει λαλει Iust.: post -ς | καὶ 1° Iust.] pr.
 * θεωρων ημην 88(sine *)-Syh = M; absc. 967 | τὸ θηρίον] bis scr.
 967(vid.)

12 init. — ἐξουσίας] καὶ τα λοιπα θηρια μετεσταθη της αρχης Iust.: cf. θ' |
 ἐδόθη αὐτοῖς] τοις θηριοις εδοθη Iust. | καιροῦ ... χρόνου Iust.] tr. 88-
 Syh = M

13 ἐπὶ Tert. II₂ 228] μετα Iust. Tert. III 386.448.556 = θ'; επανω Iust. Dial.
 14₈ 120₄ Apol. 51₉; in Tert. III 421 Cypr. Consult.: cf. Marc 13₂₆ Luc
 21₂₇ | ἦρχετο / ὡς υἱὸς ἀνθρώπου] tr. 88-Syh Iust. Tert. III 386.556
 Cypr. Consult. = M | ἦρχετο Consult.] ερχομενος Iust. Tert. III 386.556
 Cypr. = θ' | καὶ 2° venit Tert. III 386 Cypr.; + ηλθεν Iust.; > Con-
 sult. | ἕως παλαιοῦ Seg. p. 56 = Tert. III 386 Cypr. Consult. Zi.] εως του
 παλαιου των Iust. = θ'; ως παλαιος 967 88-Syh | παρήν] καὶ (> Tert.)
 παρην ενωπιον αυτου Iust. Tert. III 387 Cypr.; > Consult. | παρήσαν
 αὐτῷ 88-Syh^{txt}] παρήσαν sub + 88 (vid.; hab. tantum metob.: cf. praef.
 p. 42s.); προσηγαγον αυτω 967: cf. M; προσηγαγον αυτον Iust. Dial. 31₃
 Tert. Cypr. Consult. = Zi.: cf. θ' A' 26 = M; προσηγον Syh^{ms}(vid.); προσ-
 γεται Iust. Dial. 79₂: cf. θ'

14 βασιλική Tert. III 387.556 Cypr. Consult.] * καὶ τιμη βασιλικη 88-Syh
 Iust. (sine *) = M; > Ra. = Zi. | καὶ πάντα τὰ ἔθνη] omnes reges

- θ' πυρός εἵλκεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ, χίλιαι χιλιάδες ἐλειτούργουν αὐτῷ,
 καὶ μύριαι μυριάδες παρειστήκεισαν αὐτῷ· κριτήριον ἐκάθισε, καὶ
 βίβλοι ἠνεόχθησαν. ¹¹ἐθεώρουν τότε ἀπὸ φωνῆς τῶν λόγων τῶν με- 11
 γάλων, ὧν τὸ κέρας ἐκείνο ἐλάλει, ἕως ἀνηρέθη τὸ θηρίον καὶ ἀπώλετο,
 καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐδόθη εἰς καῦσιν πυρός. ¹²καὶ τῶν λοιπῶν θηρίων 12
 ἡ ἀρχὴ μετεστάθη, καὶ μακρότης ζωῆς ἐδόθη αὐτοῖς ἕως χρόνου καὶ
 καιροῦ. ¹³ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς καὶ ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφελῶν 13
 τοῦ οὐρανοῦ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἐρχόμενος καὶ ἕως τοῦ παλαιοῦ
 τῶν ἡμερῶν ἔφθασε καὶ προσήχθη αὐτῷ. ¹⁴καὶ αὐτῷ ἐδόθη ἡ ἀρχὴ 14

οἱ τροχοί] pr. και 22 26 Bo Aeth Arab | πῦρ] pr. ωσει 233 Arm 10 εἵλκεν
 B-26-46'-239 Q-230' La^s Sa Aeth Hippol. Or.I283 XII345 Lo. Eus.eccl.
 theol. Ath.III232 PsAth.IV573 Bas.IV380.1304 Chr.^{comm} (= I828) PsChr.
 IX728.736 Tht.I1232 PsCypr. Lucif. Hil.ps.67,18] pr. εκπορευομενος A'
 Tht.I1653 IV524 (πορ.); + εκπορευομενος O L' C' 233 393 407 534 590
 Bo Arab Arm Chr.^{lem} (= I294 πορ.) Polychr. Tht. = M; prodibat PsCypr. |
 ἐλειτούργουν αὐτῷ ... παρειστήκεισαν αὐτῷ] tr. 230 Or.II249 PsChr.IX728.
 736 | ἐλειτούργουν] ελειτουρ B* (-λιτ.) Q^{txt} | αὐτῷ1°]-τον 62' | αὐτῷ2°
 B-26-46'-239 A Q-230' Bo Aeth^p Hippol. Or.II249 Ath.III297 PsAth.
 Bas. CyrHieros.p.904 Chr.I294^p.828 PsChr.II798 IX728.736 Cyr.II24
 Tht. (= I1653 IV472.524) PsCypr. Hil. PsVig. fide Nic.] εμπροσθεν αυτου
 O (in V sub *) L' C' 106 233 393 407 534 584 590 La^s Sa Aeth^p Arab Arm
 Eus. Chr. (= I294^p) Lucif. = M | ἠνεόχθησαν] ηνοιχθησαν 62: cf. o' et
 Apoc.20₁₂; ανεγνωσθησαν 88 11 ἐθεώρουν]-ρων εγω 230 | ἀπὸ] + προσω-
 που V | om. τῶν1° V | τῶν μεγάλων] ων ελαλει A: ex sq.; > 88 | om.
 ἐκείνο 62' 230 Sa Tht.^p = M | ἐλάλει] + θεωρων ημην O L' Co Chr.
 Tht. = M | ἀνῆρέθη / τὸ θηρίον Aug.ep.198,3] το θηρ. εκεινο ανηρ. A' 26
 Arab; tr. 538 106; om. τὸ θηρίον 541 | σῶμα] στομα 48 407: cf. 430 (33) |
 καῦσιν] κατακανυσιν Tht.^p 12 ἡ ἀρχὴ / μετεστάθη Aug.ep.198,3] tr. O L'
 C' 230' 407 534 Chr. Tht. = M | ἀρχή] + et potestas (εξουσια) Sa: ex o' |
 μακρ. ζ.] μακαριοτης ζ. Tht.^p; μακρ. οδον ζ. 230; νῆα Sa | αὐτοῖς]-τω 230 |
 ἕως] καὶ ως 584 | χρόνου Q-230'' O 36-88 C' 407 534 Bo Arab] καιρον
 (-ρων 26 Chr.) rel. | om. χρόνου καὶ 48 130 239 590 La^s Aeth Arm^p Hippol.
 Polychr. Lucif. Aug.ep.198,3: homoiot.; om. καὶ 147 36-311 C' 26 541
 584 Bo: ante και- 13 om. τῆς νυκτὸς 62' | μετὰ = Marc.14₈₂ Apoc.1₇]
 επι Q Sa Hippol.Ant.⁸³ Eus.eccl. Chr. (= I828) PsChr.II799 Tht.IV524
 = o' et Matth.24₃₀ 26₆₄ | ὡς Cyr.VIII648] ωσει 62' 449 C'-87 26 46'
 106 407 590 Cyr.III1048 | ἐρχόμενος B-26-46'-239 Q V 538 La^s Hippol.
 Eus.dem. p.440,10 et ecl. CyrHieros.p.909 Didym.p.893 PsAth.IV697
 Chr.I828 VII553 PsChr.II799 Cyr.I313 IX933 X309 Hil. Aug.ep.198,3]
 + ην A'' L'-311 C' 230'' 407 534 590 Arab Eus.dem.p.495,23 et ecl. theol. et
 c. Marc. Chr. (= I294) Tht. Cyr.VI284 VIII648.1048 Aug.civ.18,34 = M;
 + αυτος ην 62'; ηρχετο Tht.IV524 = o'; venit verss.^p Lucif.; veniebat Vig.c.
 Eut.1,14 PsVig.c. Var.1,47 | om. καὶ προσήχθη αὐτῷ Aeth Eus.dem.p.440,10
 CyrHieros.p.909 Tht.IV524 PsVig.; om. καὶ A' | προσήχθη αὐτῷ B-46'
 Q* La^s Hippol.Ant.^p Didym. Lucif. Hil. PsVig.trin.3] προσηνεχθη αυτω Q^c
 Hippol.p.210,18 et Ant.^p Eus.dem.p.495,24 et ecl. et eccles. theol. PsAth.
 IV697 = Sixt.: cf. Is.53₁ o'; αυτω προσηνεχθη 230; ενωπιον (εμπροσθεν Eus.)

‘KATA MAΘHAIION’

iii **1** Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυιδ υἱοῦ
Ἀβραάμ. Gn 2,4; 5,1 · 18 · 9,27!

2 Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, 3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φάρες καὶ τὸν Ῥάφα, Φάρες δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσραὴν, Ἑσραὴν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, 4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμινάδα, Ἀμινάδα δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών, Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5 Σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοὴμ ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Ῥοβοὴμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα.

Δαυιδ δὲ ἔγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐ-
ρίου, **7** Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοάμ δὲ
ἐγέννησεν τὸν ᾿Αβιά, ᾿Αβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν ᾿Ασάφ,
8 ᾿Ασάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννη-
σεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὁζιάν, **9** Ὁζιάς
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωθαθάμ, Ἰωθαθάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν
᾿Αχάζ, ᾿Αχάζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκιάν, **10** Ἐζεκιás δὲ
ἐγέννησεν τὸν ᾿Μανασσῆ, ᾿Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν
᾿Αμώς, ᾿Αμώς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν, **11** Ἰωσίας δὲ

6b-11: 1Chr 3,5,10-16·
2Sm 11,3s; 12,24

[3Esr 1,32

Inscriptio: 'ευαγγελιον κατα Ματθαιον (Μαθθαιον W 565) D K W I Δ f¹³ 33. 565. 700. 892. 1424 **℣** bo | αγιον ευαγγελιον κατα Ματθαιον f¹ (bo^{ms}) | αρχη συν θεω του κατα Ματθαιον ευαγγελιου 1241 | εκ του κατα Ματθαιον L | - **✠** B* | *txt* **℣**¹ B¹ | **¶** 1,3^r Ζαρε **℣**¹ B mae • **5^r** *his* Βοος^g K L Γ Δ f^{1,13} 565. 700. 892. 1241. 1424. (W 579) **℣** lat | Βοος^g C 33 g^{1*} | *txt* **℣**¹ B B / 844. / 1211 k co • **6^r** ο βασιλευς C K L W Δ 33. 565. 892. 1241. 1424. / 844. / 1211 **℣** lat sy^h | *txt* **℣**¹ B C Γ f^{1,13} 579. 700 g¹ k vg^{ms} sy^{s-c,p} co • **7/8^r** *his* Αβιουδ^f f¹³ it sy^{hmg} | *his* Ασα K L W Γ Δ 33. 565. 579. 892. 1241. 1424 **℣** (a) f f¹ vg sy | *txt* **℣**¹ vid **✠** B C f^{1,13} 700. / 844. / 1211 it sy^{hmg} co • **9^r** *his* Αχας **℣**¹ (Αχας Αχας **✠**) C 1424g¹ k¹ (q) k mae bo^{ms} | *txt* B K L W Γ Δ Θ f^{1,13} 33. 565. 700. 892. 1241. 1424*. / 844. / 1211 **℣** lat • **10^r** Μανασση Δ 1424. / 844. / 1211 | *his* Μανασση **℣**¹ B | *his* Αμων K L W f¹³ 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 1211 **℣** lat sy mae | *txt* **✠** B C Γ Δ Θ f¹ 33 it vg^{ms} sa bo

11 ^τ τον Ιωακίμ Ιωακίμ δε εγεννησεν Θ ^f 1 33 sy^{h*}; Ir^{lat vid} • 16 ^ω μνηστευθεισα
παρθενος (-q), Μαριαμ εγεννησεν Ιησουν τον λεγομενον Χριστον Θ ^f 13 it (sy^s) !
μνηστευθεισα ην Μαριαμ παρθενος, η ετεκεν Ιησουν Χριστον sy^c ! txt ^ψ 1 & B C K
L P W Γ 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211. (- τον Δ, - Ιησους ^f 1) ^ℳ aur f
ff¹ vg sy^h p^h co • 18 ^χ Χριστον Ιησου B ! Ιησου W | ^γ γεννησης K L Γ ^f 13 33. 565. 700.
892. 1241. 1424. / 844 ^ℳ; Ir Or ! txt ^ψ 1 & B C P W Z Δ Θ ^f 1 / 2211 sy^h; Eus
• 19 ^π παραδειγματισαι &^{*2} C K L P W Γ Δ Θ ^f 13 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424.
/ 844. / 2211 ^ℳ; Eus ! txt &¹ B C Z f 1 • 20 ^φ Μαριαμ & C D K P W Z Γ Δ Θ ^f 13 33. 565.
700. 892. 1424. / 844. / 2211 ^ℳ sy^h ! txt B L f 1 579. 1241 co

δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ [†] κυρίου διὰ [†] τοῦ προφήτου λέγοντος·

2,15,17,23; 4,14; 8,17;
12,17; 13,35; 21,4;
26,56; 27,9

23 ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν,

Is 7,14 ⑥

καὶ [†]καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἑμμανουήλ,

ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. **24** [†]ἐγερθεῖς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, **25** καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως ὅτου ἔτεκεν [†]υἱόν· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

Is 8,8.10 ⑥ 28,20!

21,6!

21!

¹ **2** Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα **2** λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. **3** ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη καὶ ^οπάσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, **4** καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο ⁵παρ' αὐτῶν· ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται¹. **5** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·

L 2,4-7

L 1,5

27,11!

Nu 24,17 Ap 22,16· 11!

21,10

11,2!

J 7,42

6 καὶ σὺ Βηθλέεμ¹, γῆ Ἰούδα¹,

Mch 5,1.3

οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν

Ἰούδα·

ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος,

ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

2Sm 5,2 1Chr 11,2

⁶ **7** Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος,

22 [†] του K L Γ 565. 579. 700. 1241. 1424. / 844 ③; Eus [†] txt ⑧ B C D W Z Δ 071 f^{1.13} 33. 892^{vid}. / 2211 | [†] Ησάιου D it sy^{s.c}.h sa^{ms}; I^{lat} pt • **23** [†] (cf Is 7,14) καλεσεῖς D bo^{ms}; Or Eus • **24** [†] διεγερθεῖς C³ D K L W Γ Δ 087 f¹³ 33. 565. 579. 700. 892. 1241. / 844. / 2211 ③ | txt ⑧ B C* Z 071 f¹ | ^ο ⑧ K Z Γ Δ f¹³ 565. 700. 1241 | txt B C D L W f¹ 33. 579. 892. / 844. / 2211 ③ • **25** ^ο B* 579 | [†] (L 2,7) τον υιον αυτης (-D^c L d q) τον πρωτοτοκον C D K L N W Γ Δ 087. 565. 579. 700. 892. 1241. / 844. / 2211 ③ aur d f f¹ q vg sy^{p.h} | txt ⑧ B Z^{vid} 071^{vid} f^{1.13} 33 it mae sy^{s.c} (sa bo)

¶ **2,3** ^ο D • **4** ^ο D Γ | [· · et ··:] • **6** [†] της Ιουδαίας D it sy^{s.c.p} | γη των Ιουδαίων ff¹ (sy^h) bo^{ms}(s)

*Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς,
καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι,
ὅτι οὐκ εἰσίν.*

Gn 35,19; 48,7

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ¹φαίνεται κατ' ὄναρ ²τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ **20** λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. **21** ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ³εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ.

1,20!

Ex 4,19

14

22 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ ⁴τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ⁵ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, **23** καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ῥαζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

12·14!

4,13; 21,11 Mc 1,9!

1,22!

Jdc 13,5; 16,17 Is 11,1
26,71 L18,37! J18,5!

³
⁷
^{III} **3** Ἐν ^οδὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας **2** ^ο[καὶ] λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

1-6: Mc 1,2-6 L3,1-6
J1,6

L1,80

4,17p; 10,7p

⁸
^I **3** οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος·

*φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ·
ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου,*

Is 40,3 ⑥ J1,23

εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

⁹
^{VI} **4** αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, ἡ δὲ τροφή ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. **5** Τότε

2Rg 1,8

Lv 11,21s

19 ^ς C K L W Γ Δ 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424 ℳ † txt **κ** B D Z f^{1.13} / 2211
• **21** ^ς ηλθεν D K L N W Γ Δ f^{1.13} 33. 565. 579. 700. 1241. 1424. / 2211 ℳ sy^h † txt **κ** B C
(bo) • **22** ^ς 4 l-3 C³ D K L N Γ Δ f^{1.13} 33. 565. 579. 700. 1241. 1424. / 2211 ℳ latt;
Eus † txt **κ** B C* W • **23** ^ς Ναζαρεθ C K N W Γ f¹³ 565 pm lat co † Ναζαραθ Δ f¹ †
Ναζαρα ℳ^{70vid}; Eus † txt **κ** B D L 33. 700. 892. 1241. 1424. / 2211 pm
¶ **3**, **1** ^ο D K L N^{vid} Γ Δ 565. 700. / 844. / 2211 pm it sy^s bo^{pt} † txt **κ** B C W f^{1.13} 33. 892.
1241. 1424 pm lat sy^{p.h} sa mae bo^{pt} • **2** ^ο **κ** B q co † txt C D K L N W Γ Δ f^{1.13} 565. 579.
700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 ℳ lat sy

ἑυθύς ἀνέβη¹ ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἠνεώχθησαν
 οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν^{ο1} [τὸ] πνεῦμα^{ο2} [τοῦ] θεοῦ
 καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν^{ο2} [καὶ] ἐρχόμενον ἐπ’ αὐ-
 τόν· 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα^{τ·}· οὗτός
 ἐστίν¹ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

Ez 1,1

Is 11,2 J1,32

J12,28

12,18; 17,5 Ps 2,7·

14,33!

1-11: Mc 1,12s

L 4,1-13· Dt 8,2· H 4,15!

Ex 34,28 Dt 9,9 1Rg

19,8

Gn 3,1-7 1Th 3,5

6; 27,40; 3,17!

Dt 8,3 Sap 16,26

4 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύ-
 ματος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου¹. 2 καὶ νηστεύ-
 σας ἡμέρας τεσεράκοντα καὶ νύκτας τεσεράκοντα¹,
 ὕστερον ἐπεινάσεν. 3 καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν
 αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι
 γένωνται. 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· γέγραπται· οὐκ ἐπ’
 ἄρτω μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ῥήματι
 ἑκπορευομένῳ διὰ στόματος¹ θεοῦ.

5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πό-
 λιν καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ περύγιον τοῦ ἱεροῦ 6 καὶ
 λέγει αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν^τ κάτω·
 γέγραπται γὰρ ὅτι

τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σου

Ps 91,11s

καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀρουσίν σε,

μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· οὐκ ἐκπειρά-
 σεις¹ κύριον τὸν θεόν σου.

27,53 Ap 11,2! Is 48,2;

52,1 Dn 3,28 Θ; 9,24

3!

Dt 6,16 Θ Is 7,12

1K 10,9 Act 15,10

16^c C K L P Γ Δ f¹³ 565. 579. 892. 1241. 1424 M d h sy^h | txt X B D^s W f¹ 33^{vid}. 700.
 / 844. / 2211 lat sy^p co | °X* B / 2211 vg^{mss} sy^{s.c} sa; Ir^{lat} CyrJ | txt X¹ C D^s K L P W Γ Δ
 f^{1.13} 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844 M lat sy^{p.h} mae bo; Ir | °1 bis X B bo; Ir | txt
 C D^s K L P W Γ Δ f^{1.13} 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 M | ‘καταβαίνοντα
 εκ του ουρανου ως D it vg^{mss} (sy^h) | °2 X* B lat; Ir^{lat} | txt X² C D K L P W Γ Δ f^{1.13} 33.
 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 M f l vg^{cl} sy^{s.c}; Ir • 17^τ προς αυτον D a b
 g¹ h sy^{s.c} | (p) συ ει D a sy^{s.c}; Ir

¶ 4,1 °B Δ 700 | ‘4-6 1-3 7-10 X K 892. 1424 sy^{s.c.p} | txt P^{101vid} B C D L P W Γ Δ
 f^{1.13} 33^{vid}. 565. 579. 700. 1241 M latt sy^h sa • 2[‘] και τεσεερακοντα νυκτας P^{101vid} X D
 892 | p) - f¹ sy^c | txt B C K L P W Γ Δ f¹³ 33. 565. 579. 700. 1241. 1424 M sy^h
 • 3[‘] / 5 2-4 C K L P Γ Δ 565. 579. 1241. 1424 M f (k) sy^h | προσηλθεν αυτω ο πειραζων
 και ειπεν αυτω D it sy^{s.c.p} | txt P^{101vid} X B W f^{1.13} 33. 700. 892^{vid} aur ff¹ 1 vg mae bo
 • 4[‘] εν C D f¹³; Or^{lat} | °D a b g¹ • 5[‘] ριστησιν K L P W Γ Δ Θ f¹³ 565. 579. 700. 892.
 1241. 1424 M sy^h | txt X B C D Z f¹ 33 sy^{s.c.p} • 6^τ p) εντευθεν C* Θ sy^{s.h} bo
 • 7[‘] ου πειρασεις D

Dt 3,27; 34,1-4 Ap
21,10· 17,1p
16,26

2,11! Dn 3,5,10,15
16,23

Dt 6,13; 10,20; 5,9

1Rg 19,5-7 26,53
H1,6,14

12-17: Mc 1,14s L 4,14s
J 4,1-3,43· 11,2; 14,3;
13p· 2,14! |
2,23!· 8,5; 9,1; 11,23;
17,24· Mc 1,21!p J 2,12!
1,22!

Is 8,23–9,1

1Mcc 5,15

L1,79 J1,9 R 2,19

16,21; 26,16

3,2!

18-22: Mc 1,16-20
L 5,1-11

10,2p Mc 1,29· 16,18!

2Rg 6,19· 13,47 Jr
16,16

8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν **9** καὶ ἔειπεν αὐτῷ· ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. **10** τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὑπάγε ^τ, σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

11 Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσήλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

12 Ἀκούσας δὲ ^τ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **13** καὶ καταλιπὼν τὴν ἸΝαζαρά ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς ἸΚαφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλίμ· **14** ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος·

15 γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλίμ,
ὁδὸν θαλάσσης·, πέραν τοῦ Ἰορδάνου,
Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,¹

16 ὁ λαὸς ὁ καθημένους ἐν Ἰσκοῦτε

φῶς εἶδεν μέγα,

καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου
φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. **19** καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ^τ ἀλιεῖς ἀνθρώπων.

9 ἴλεγει K L P W Γ Δ Θ f¹ 565. 579. 700. 892. 1241. 1424 M̃ | txt x B C D Z f¹³ 33

• **10** ^τ (16,23 p) οπισω μου C² D L Z Γ 33. 579c. 892c. 1241. 1424 M̃ b h l* sy^{(s),c,h} sa^{mss} bo^{mss} | retro it; Ir^{arm} vid | txt x B C*^{vid} K P W Δ f^{1,13} 565. 579*. 700. 892*^{vid} f k vg sy^p sa^{mss} mae bo; Ir^{lat} vid Or

• **12** ^τ o (– 892) Ιησους C² K L P W Γ Δ Θ f^{1,13} 565. 579. 892. 1424 M̃ it vgc^{cl} sy^{c,p,h} bo^{pt} | txt x B C*^{vid} D Z 33. 700. 1241 f̃¹ k vgst sy^s sa mae bo^{pt}; Or

• **13** ἸΝαζαρετ B² L Γ 565. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 pm aur | ἸΝαζαρεθ x* D K W Θ f^{1,13} 579 pm lat sa bo | ἸΝαζαραθ C P Δ | txt x¹ B* Z 33 k mae | ^τ Καπερναουμ C K L P Wc Γ Δ (Θ) f^{1,13} 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 M̃ | txt x B D W* Z

33 lat(t) co • **15** [– et¹¹ · vel.] • **16** Ἰσκοτια x¹ B D W; Or^{pt} | txt x* C K L P Γ Δ Θ f^{1,13} 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 M̃; Or^{pt} • **18** ἴp) παραγων D it sy^s;

Eus • **19** ^τ p) γενεσθαι x¹ D 33. / 844. / 2211 lat sy^{p,hmg}

17
VI

18
IV
VII

4
20
VI

21
II

κλέπται οὐ διορύσσουσιν· οὐδὲ κλέπτουσιν· **21** ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται ὁ καὶ ἡ καρδιά σου.

22s: L11,34-36

20,15 Mc 7,22 Dt 15,9
Sir 14,10

22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν ὦν ἡ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς¹, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· **23** ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ², ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον.

24: L16,13

24 Οὐδεὶς δύναται δυοῖς κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

L16,9!

25-33: L12,22-31
13,22p

10,29-31p Job 12,7;
38,41 Ps 147,9 PsSal
5,9-11

25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε [ἢ τί πίητε], μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσηθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστίν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; **26** ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἄποθῆκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; **27** τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πηχυν ἓνα; **28** Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς ἀυξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν· **29** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὥς ἐν τούτων. **30** εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμεῖς, ὀλιγόπιστοι; **31** Μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί φάγωμεν; ἢ· τί πίωμεν; ἢ· τί περιβαλώμεθα; **32** πάντα

10,31! |

1Rg 10,4-6 2Chr
9,13-28 3Esr 1,4

Ps 90,5s

8,26; 14,31; 16,8; 17,20
L12,28 |

20' και κλεπτουσιν $\mathfrak{N}^f$ 1/844 it sy^c | – W k • 21' bis υμων K L W Γ Δ Θ f^{1.13} 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 $\mathfrak{M}$ f sy bo^{pt} | txt $\mathfrak{N}$ B lat sy^{hmg} co; Bas | ° B bo^{ms}
• 22' ° $\mathfrak{N}$ lat sy^c mae bo^{ms} | '2-5 / K L Γ Δ Θ f^{1.13} 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424 $\mathfrak{M}$ it | 2-5 / 844. / 2211 | txt $\mathfrak{N}$ B W lat • 23' ^s(22) 5 /-4 $\mathfrak{N}^*$ W 33 • 24' ^tp) οικετης L Δ 1241 • 25' και τι πιητε K L N Γ Δ Θ 565. 579. 700. 1241. 1424. / 844 $\mathfrak{M}$ sy^{p.h} | – $\mathfrak{N}^f$ 892. / 2211 a b ff¹ k l vg sy^c sa^{mss} | txt B W f¹³ 33 it sa^{mss} mae bo; Or Hier^{mss}
• 26' ^tτας $\mathfrak{N}^1$ L / 2211 • 28' αυξανει ου κοπια ουδε νηθει K L N^{vid} W Γ Δ 0281 f¹³ 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 $\mathfrak{M}$ | αυξανουσιν ου νηθουσιν ουδε κοπιωσιν ($\mathfrak{N}^*$) Θ sy^c | αυξανουσιν ου κοπιουσιν ουδε νηθουσιν B 33 | txt $\mathfrak{N}^1$ f¹ sy^{p.h}; Ath • 32' ταυτα γαρ παντα $\mathfrak{N}$ N Δ Θ f¹³ 892. 1241 lat sy^c; Bas